

PYSÄYTÄ
RUOKA-
HÄVIKKI

Euroopan unionin
osarahoittama

PIENIÄ
ASKELIA,
ISOJA
VAIKUTUKSIA

VINKKEJÄ RUOKAHÄVIKIN
PIENENTÄMISEEN
KOTONA

KERÄTTY " GREEN AND SUSTAINABLE FOOD EDUCATORS " - HANKKEESSA

Materiaali on suunniteltu edistämään kestävämmässä ruokaketjussa, vastuullisemmassa kulutuksessa ja kiertotaloudessa tarvittavia taitoja.

MATERIAALI KERÄTTY JA KEHITETTY
” GREEN AND SUSTAINABLE FOOD EDUCATORS “
-HANKKEESSA 2025

Tutustu hankkeessa valmisteltuihin oppitunti-
materiaaleihin, videoihin ja oppaisiin.

SISÄLTÖ

Vinkkejä ruokien säilytykseen

Järjestä jääkaappi järkevästi

Tuunaa hävikistä herkkua

VINKKEJÄ
ERILAISTEN
RUOKIEN
SÄILYTYKSEEN

JOPA 30 PROSENTTIA RUOKAHÄVIKISTÄ SYNTYY KOTITALOUKSISSA

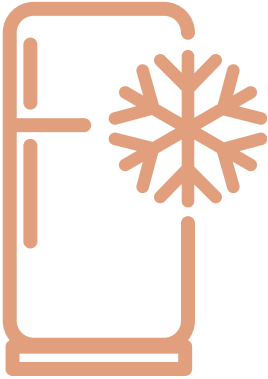

Väärät säilytyslämpötilat aiheuttavat turhaa ruokahävikkiä

Ostamme enemmän ruokaa kuin
ehdimme käyttää.
Jopa avaamattomia pakkauksia
heitetään roskiin kun päiväykset
tulevat vastaan.

Ruokaa annostellaan liikaa ja
jätetään lautaselle. Eiliset,
jääkaappiin pakatut
ruoantähteet jäävät
käyttämättä, kun tänään
tekee mieli jotain muuta.

Ruoka voi pilaantua
kemiallisesti tai
mikrobiologisesti

Ruokan säilytys jääkapissa estää tai hidastaa haitallisten mikrobien kasvua ja pilaantumista edistäviä kemiallisia reaktioita

Perunat vetistyvät liian kylmässä säilytyslämpötilassa.

Maito hapanee maitohappokäymisessä.

Hillojen, mehujen, leivän ja leivonnaisten pinnalle kasvaa homeetta.

Rasvat härskiintyvät kun tyydyttämättömät rasvahapot hapettuvat. Huoneenlämmössä säilytetty voi härskiintyy, kun taas juusto homehtuu.

Ruoka pilaantuu kun mikrobit pääsevät kasvamaan: proteiinipitoiset ruoat, kuten liha ja muna, mädäntyvät

---

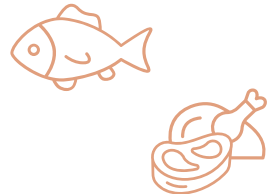
SÄÄDÄ PAKASTIMEN LÄMPÖTILA
-18 C ASTEESEEN

JÄÄKAAPIN LÄMPÖTILAN TULEE OLLA
+2 C JA +6 C ASTEEN VÄLISSÄ

Säilytä tuore kala,
vakuumpakattu,
kylmäsavustettu kala,
suolaliemeen säilötty kala,
tuore kokoliha ja jauheliha

maks.
+3 C
asteessa

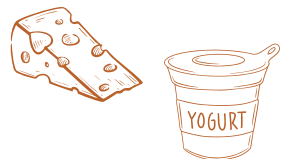
maks.
+6 C
asteessa

maito margariini ja
suojakaasuun pakatut
elintarvikkeet

Tuoremehu, pastöroitu
jugurtti ja useimmat juustot

alle
+8 C
asteessa

Viimeinen käyttöpäivä ja parasta ennen -
päiväys ovat luotettavia ainoastaan silloin
kun kaupasta ostettu tuote on säilytetty
valmistajan ohjeistamassa
säilytyslämpötilassa, eikä kylmäketju ole
päässyt katkeamaan.

Tuoretiskiltä ostettu
pakkaamaton tuore liha, kala tai
äyriäiset tulisi valmistaa
mielellään ostospäivänä, vaikka
ne säilytettäisiin kylmässä.

Nykyään useimmissa kotitalouksissa on
säilytysvaihtoehtoina jääkaappi, pakastin ja
huoneenlämpö. Harvalla on enää ns. viileää
komeroa tai kellaria, jonka lämpötila olisi ideaali
monille juureksille ja kotitekoisille säilykkeille.

Kasvisöljyt voit säilöä
huoneenlämmössä, mielellään
valolta suojattuna. Kuuma liedon
vierus ei ole myöskään paras paikka
öljyille.

FIKSUA SÄILYTYSTÄ

FIKSUA SÄILYTYSTÄ

JUUREKSET TYKKÄÄVÄT VIILEÄSTÄ JA PIMEÄSTÄ

Juurekset, kuten porkkana, peruna, punajuuri, lanttua, selleri ja palsternakka säilyvät parhaiten kun niitä säilytetään viileässä, kuivassa ja pimeässä. Kellari ja kylmiö olisivat ihanteellisia, mutta harvalta löytyviä vaihtoehtoja.

Jääkaapissa säilytettäessä juurekset pehmenevät nopeasti ja alkavat itää eli kasvattaa versoja.

Säilytä juurekset hengittävässä, kosteutta keräämättömässä paperi tai juuttipussissa, jolloin ilma pääsee kiertämään.

VIHREÄT LEHTIVIHANNEKSET SÄILYVÄT TUOREINA KOSTEAN LIINAN SISÄLLÄ

Herkät lehtivihannekset, kuten salaatti, pinaatti ja lehtikaali, nahistuvat nopeasti kuivassa ilmassa.

Säilytä ne raikkaina käärimällä ne kostean keittiö- tai paperipyyhkeen sisään ja edelleen rasiaan tai avonaiseen muovipussiin jääkaapin vihanneslokeroon.

Näin ne saavat sopivasti kosteutta muuttumatta vetisiksi.

FIKSUA SÄILYTYSTÄ

MARJAT: KÄSITTELE HELLÄSTI

Marjat ovat herkkiä ja helposti homehtuvia. Pese ne vasta juuri ennen käyttöä, ylimääräinen kosteus nopeuttaa pilaantumista. Säilytä hengittävässä rasiassa, jonka pohjalle olet taitellut palan talouspaperia. Kokeile pidentää käyttöaika etikkahuuhtelulla: 1 osa etikkaa, 3 osaa vettä.

TUOREET YRTIT: KOHTELE KUIN KUKKAA KÄMMENELLÄ

Pehmeät yrtit, persilja, basilika ja korianteri kestävät kauemmin jos kohtelet niitä kuin kukkakimppua. Trimmaa varret ja nosta ne kimpun tapaan vedellä täytettyyn lasiin. Peitä kevyesti muovipussilla ja säilytä jääkaapissa.

PIDÄ KYPSYVÄT HEDELMÄT ERILLÄÄN

Hedelmät, kuten omena, banaani, avokado ja tomaatti tuottavat etyleeniä, joka nopeuttaa niiden seurana olevien hedelmien ja kasvien kypsymistä (ja mädäntymistä). Pidä ne siksi erillään herkemmistä tuotteista, kuten lehtivihanneksista ja marjoista.

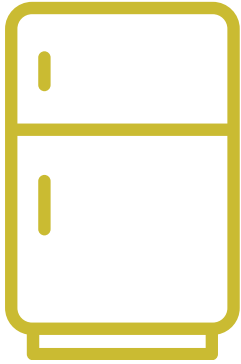
JÄRJESTÄ JÄÄKAAPPI JÄRKEVÄSTI

PIDÄTKÖ JÄRJESTYSTÄ YLLÄ
JÄÄKAAPISSA?

TUTKIMUSTEN MUKAAN SIISTISTI
JÄRJESTETTY JÄÄKAAPPI VOI
VÄHENTÄÄ RUOKAHÄVIKIÄ JOPA
20%.

HYVIN JÄRJESTETTYSTÄ JÄÄKAAPISTA
NÄET HELPOSTI MITÄ SINULLA ON,
MITÄ ON MENOSSA VANHAKSI JA MITÄ
TULISI KÄYTTÄÄ ENSIMMÄISENÄ.

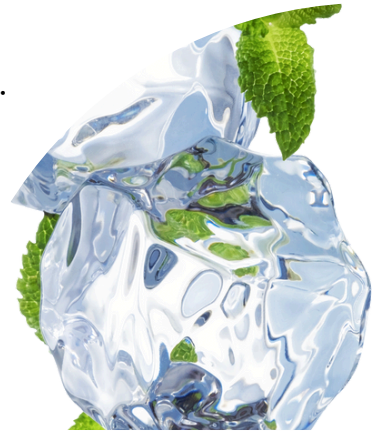
JÄÄKAAPIN SIIVOUS

TYHJÄÄ JÄÄKAAPPI KOKONAAN JA
PESE HYLLYT, SEINÄT, LAATIKOT JA
OVET MIEDOLLA SAIPPUAVEDELLÄ.

TARKISTA TUOTTEIDEN PARASTA ENNEN -
PÄIVÄYKSET JA HEITÄ POIS KAIKKI
VANHENTUNEET TAI PILAANTUNEET RUOAT.

SÄÄDÄ JÄÄKAAPIN LÄMPÖTILA
SIIVOUKSEN JÄLKEEN
OPTIMAALISEEN LÄMPÖTILAAN.

yleensä
3-4 C
asteeseen

RUOANTÄHTEET

ANNOSKOKO ON AVAIN.

vaaravyöhyke
on +6 ja +60 C
asteen välissä

HUONEENLÄMMÖSSÄ
JÄÄHDYTETTY RUOKA
ON VAARAVYÖHYKKEELLÄ.

VOIT TURVALLISESTI
UUDELLEEN LÄMMITTÄÄ
TÄHTEITÄ, KUN
JÄÄHDYTÄT NE NOPEASTI
JÄÄKAAPISSA TAI
TALVELLA ULKONA.

oikein jäähdytettynä
ja oikeassa
lämpötilassa ne
säilyvät hyvin 3-4
päivää

PAKASTA RUOKA PIENISSA
KERTAKÄYTTÖANNOKSISSA. NÄIN VOIT
SULATTAA VAIN TARVITTAVAN MÄÄRÄN.

PAKASTUS

FIKSU TAPA SÄÄSTÄÄ
RAHAA JA PIENENTÄÄ
RUOKAHÄVIKKIÄ ARJESSA.
LISÄKSI SINULLA ON AINA
JOTAKIN HERKULLISTA
NOPEASTI SAATAVILLA.

Pakasta ruoka pieninä syötävän kokoisina annoksina.

Käytä pakasterasioita tai pakastepusseja. Purista
ylimääräinen ilma pois ehkäistaksesi
pakkasenpuremaa.

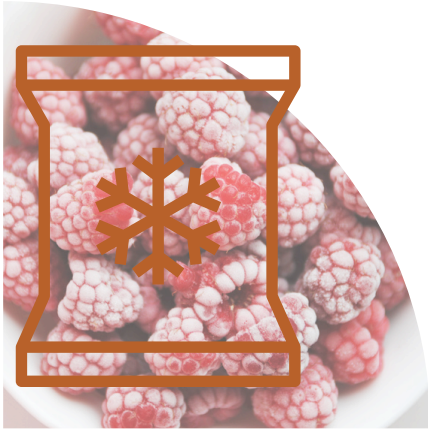
Litistä keitto- ja kastikepusseja, marjat ja muut. Litteitä
pusseja on helppo pinota.

Merkitse tuotteisiin sisältö ja pakkauspäivämäärä.

Käy läpi pakastimen sisältö säännöllisesti.

Käytä ensin vanhimmat tuotteet.

Älä unohda käyttää pakastamiasi ruokia!

ERI RUOKA-AINEET
SÄILYVÄT
PAKASTETTUNA
ERI
PITUISET
AJAT.

TUORE KALA SÄILYY
PAKASTETTUNA -18 C

2-3
kuukautta

LEIPÄ

2-3
kuukautta

JAUHELIHA JA ATERIANTÄHTEET

3
kuukautta

HEDELMÄT JA VIHANNEKSET

8-12
kuukautta

BROILERINLIHA

9
kuukautta

NAUDANLIHA

16-12
kuukautta

JUUSTO

1-2
kuukautta

HÄVIKKI- PAKASTUSVINKIT

JUUSTORAASTE

Pakasta ylimääräinen juusto raasteena pikkuannoksina, niin voit sulattaa juuri tarvittavan määrän.

LEIPÄ

Pakasta leipä siivuina, paahtimen kautta on kätevä käyttää vaikka siivu kerrallaan.

KYPSÄT BANAAINIT

Varsinkin ylikypsät! Kuori ja pakasta kokonaisina tai paloina. Käytä smootheihin tai leivontaan.

TUOREET YRTIT

Hienonna yrtit ja pakasta jääpalamuoteissa veden ja oliiviöljyn kanssa. Helppo lisätä keittoihin ja kastikkeisiin. Yrttisilppua voi pakastaa myös pienissä minigrippeissa.

ATERIAN TÄHTEET

Pakasta aterian tähteet. Muista jäähdyttää nopeasti ennen pakastamista. Muista myös käyttää! Työlounaaksi otettu pakastettu hävikkiruoka sulaa sopivasti lounaaksi.

HAPATTAMALLA
LISÄÄ MAKUA
JA PIDEMPI
SÄILYVYYS

H

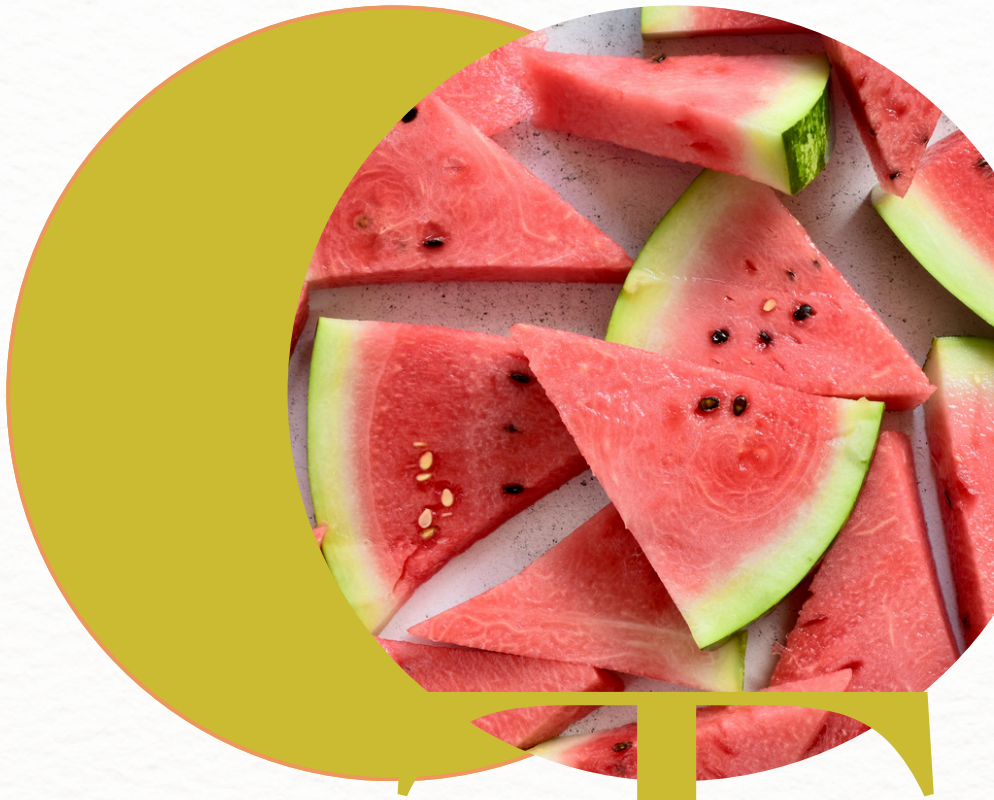

HAPATTAMINEN EI
PELKÄSTÄÄN PIDENNÄ
RUOAN SÄILYVYYTTÄ, SE
LISÄÄ RUOKAAN MYÖS
MAKUA JA RAVINTOARVOA.

Hapatetut ruoat säilyvät viikkoja ja kuukausia,
jopa seuraavaan satoon asti.

- Kaali → hapata helposti hapankaaliksi suolan avulla. Muista puhtaat purkit!
- Porkkana ja retiisi → ihania lisukkeita pikkelöintiliemessä
- Ylikypsät hedelmät → käytä kotitekoiseen hedelmäetikkaan tai hapatettuun hilloon

TUUNAA
HÄVIKISTÄ
HERKKUA

PARHAAT TUUNAUSSVINKIT RUOANLAITTOON

KASVISLIEMI

Säästä sipulinkuoret, porkkanan kannat, sellerin päät, sienten varret, valkosipulin kuoret, yrttien varret jne. Keitä niistä maukas kasvisliemi pohjaksi keittoihin ja kastikkeisiin. Voi myös pakastaa.

KRUTONGIT TAI KORPPUJAUHOT

Pääsikö leipä kuivahtamaan? Kuutio ja paahda krutongeiksi tai raasta korppujauhoksi. Kokeile myös leipävanukasta.

SITRUSKUORISTA SUOLAA TAI SOKERIA

Kokeile sitruunaa, limeä tai appelsiinia. Jauha kuoret ja sekoita sokerin(leivontaan) tai suolan (maustamiseen)kanssa.

SÄILYKKEIDEN LIEMI

Käytä pikkelöityjen kasvien lientä uudelleen. Pikkelöi sipulia porkkanaa tai jalapeñoja. Maustaa myös padat ja kastikkeet.

BANAANINKUORISTA "NYHTÖPOSSUA"

Saattaa kuulostaa villiltä, mutta puhdistetut ja suikaloidut banaaninkuoret voidaan paistaa mausteiden kanssa pannulla nyhtöpossun kaltaiseksi vegaaniruokalajiksi.

PARHAAT TUUNAU SVINKIT RUOANLAITTOON

KOVATJUUSTONKANNIKAT (PARMESAANI)

Heitä kannikka keittoon, pataan tai pastakastikkeeseen keittämisen ajaksi. Ne sulavat vähitellen ja tuovat ruokaan upean umamisen maun. Poista ennen tarjoilua. Pakasta kannikat odottamaan käyttöä.

RYPÄLEIDEN VARRET JA OMENANKARAT

Hapata hedelmien perkuuosia (rypäleiden varret, omenankarat, kuoret) sokerin ja veden avulla kotitekoiseksi etikaksi. Käytä salaateissa, marinadeissa tai siivouksessa.

PERUNANKUORISTA SIPSÄ

Älä heitä perunankuoria kompostiin vaan kieritä ne oljyssä ja mausteissa ja paahda rapeiksi uunissa. Mitä maittavinta hävikkiherkkua!

VALKOSIPULIN JA SIPULIN IDUISTA MAKUÖLJYKSI

Itävien valkosipulien ja sipulien vihreät versot voidaan surauttaa sauvasekoittimella öljyn ja suolan kanssa ihanaksi makuöljyksi, jolla viimeistelet vihannekset, leivän ja pizzerian reunat.

PARHAAT TUUNAUSSVINKIT RUOANLAITTOON

YLIKYPSTÄ HEDELMISTÄ REMMEJÄ

Soseuta ylikypsät hedelmät sitruunamehutilkan kera, levitä ohueksi matoksi leivinpaperille ja kuivata uunissa matalalla lämmöllä. Leikkaa suikaleiksi ja rullaa remmeiksi. Terveellistä!

PIKKELÖITY VESIMELONINKUORI

Vesimelonin valkoinen kuoriossa voidaan pilkkoa ja pikkelöidä etikan, sokerin ja mausteiden kanssa. Saat kirpeän maistuvan ja rouskuvan, monissa ruokakult suositun snackin.

MAISSINTÄHKISTÄ MAISTUVA LIEMI

Älä heitä kompostiin tähkien karoja syömisen jälkeen. Keitä niitä vedessä valkosipulin ja yrttien kanssa. Saat aikaan makoisan liemen, joka on mahtava pohja keitoille ja risotoille.

PÄHKINÄNKUORIUTE

Keitä suolaamattomien ja raakojen maapähkinöiden ja saksanpähkinöiden kuoria hiljalleen vedessä. Saat aikaan miedon pähkinä uutteen, jota voi käyttää liemipohjissa ja nestepohjana vaikka puuroissa.

HÄVIKKIVINKIT KEITTIÖÖN JA KOMPOSTIIN

KOMPOSTI

Klassikko. Hedelmien ja kasvien kuoret, kahvinporot ja munankuoret ovat kaikki mainioita raaka-aineita kompostoitavaksi.

KAHVIPOROJA KASVEILLE

Levitä kahvinporoja kasvien juurelle. Kasvit saavat poroista typpeä, fosforia ja kaliumia sekä magnesiumia ja kalsiumia.

LANNOITA MUNANKUORILLA

Murskaa munankuoret ja sekoita ne maaperään kalsiumlisäksi.

UUSIOKASVATA KASVIT

Kasvata sipuleita, selleriä, salaattia, yrttejä ja monia muita ikkunalaudalla. Laita kannat tai varret vesilasiin ja anna versota!

HÄVIKKINIKSIT KAUNEUTEEN JA KOTIIN

KURKUSTA KASVOVETTÄ

säästä kurkkujen päädyt ja kuoret ja pistä likoamaan veteen, jossa on hiukan omenaviinietikkaa. Laita jääkaappiin. Käytä raikastavana, luonnollisena kasvovetenä, jolla on kosteuttava ja rauhoittava vaikutus.

SITRUSETIKKAA SIIVOUKSEEN

Liota sitruksen kuoria etikassa kaksi viikkoa. Saat luonnonmukaisen puhdistusaineen kodin siivoukseen.

POTPOURRI TAI AROMIKATTILA

Hauduta kattilassa sitruksen kuoria, omenankaroja ja kanelitankoja ja anna ihanan tuoksun levitä kotiisi.

VÄRJÄÄ SIPULINKUORELLA

Luonnollinen väri keittämällä sipulinkuoria. Kankaaseen tai pääsiäismunille.

HANKEKUMPPANIT

RASEKO

OTA YHTEYTTÄ

Ravitsemus- ja ruokatutkimuskeskus

Turun yliopisto

+358 40 507 4443

<https://sites.utu.fi/greenandsustainablefoodeducators/>
greaseproject.netsons.org

Tips for reducing food waste at home © 2025 by GREEN AND SUSTAINABLE FOOD EDUCATORS_KA220-VET - COOPERATION PARTNERSHIPS IN VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING PROJECT NO. 2022-1-FI01-KA220-VET-000085304 is licensed under CC BY-NC-SA 4.0. To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

**Co-funded by
the European Union**

DEVELOPED UNDER THE PROJECT " GREEN AND SUSTAINABLE FOOD EDUCATORS "